GAZETA KRAKOWSKA

Nro 26.

Z KRAKOWA DNIA 31 MARCA 1822 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu 24go posiedzenia Seymu Rzeczypltey Krakowskiey d. 7go Stycznia 1822.

Sekretarz Seymu odczytał następne oświadczenie Senatu:

Ku koncowi 1818 r. oznaymionym zostało Senatowi, iż JW. JX. Hrabia Sierakowski Proboszcz Katedr: Krak: miłośnik i znawca sztuki budowniczey, powodowany gorliwością o dobro publiczne, przygotował plan wystawienia w mieyscu dzisieyszych kramów żelaznemi zwanych, gmachu murowanego, którego postać upięknienie Miasta, i bespieczeństwo handluiącym tego rodzaiu towarami zapewnia; a przedstawiony rysunek usprawiedliwiwszy wymienione dopiero zalety, wzbudził w obraduiących członkach Senatu iednomyślne życzenie przywiedzenia dzieła tego do skutku. Że atoli decyzyią w podobnych okolicznościach poprzedzić powinna rozwaga nad środkami do celu doprowadzić zdolnemi, i przypatrzenie się zbliska przedmiotowi; Senat postanowił wyznaczyć Kommissyią z dwóch Senatorów i 4 członków kongregacyi Kupieckiey złożoną, do którey także i samegoż Autora proiektu zaprosił, z wezwaniem, ażeby Kommissyia ta wybadała i rozważyła: czyli i iakiey natury realności wypadałoby znieść dla odsłonienia tey budowy? czyie i iakiey natury realnosci prywatne znayduią się w mieyscu na któremby proiektowany gmach stawiać wypadało? Jaki rzeczywiście koszt podiąćby przyszło na ten przedmiot, tudzież kto i w iakim stosunku przyłożyćby się do niego powinien? a nakoniec iaki przychód dla Skarbu mógłby bydź z tego zródła spodziewanym?

Kommissyia ta zdała rapport w d. 12 Listopada 1819 r. obiaśniaiący

Co do pierwszego z powyższych zapytań, iż równie dla ozdoby Miasta, iak wygody handluiących wypadałoby wedle proiektowanego planu kramy bogatemi zwane i sukiennicom przyległe na sklepy Kupieckie przerobić. — Wedle zaś zrobioney lustracyi i przeyrzenia tranzakcyi okazało się, iż wszystkich kramów iest 64 pomiędzy któremi 10 Kupieckich, 21 różnych prywatnych obywateli, 14 do różnych instytutów Religiynych należących, 2 Cechowe, 12 Mieyskich, a 6 prywatnych których wartość ogólna w kwocie Złp. 81,961 wyrachowaną została.

Co do drugiego znalazła Kommissyia, iż dla odsłonienia gmachu, wypadłoby

znieść 19 kramów żelazne zwanych i kramy pod Opatrznością czyniące dziś rocznie Złp. 4461 gr. 28.

Co do trzeciego, Właściciele kramów bogatemi zwanych, którzy nie życzyli sobie Rządowi kramów swoich odprzedać, oświadczyli chęć przyczynienia się proporcyonalnie do wydatków, inni zaś sprzedać swoie za gotową zapłatę nie odmawiali. Koszt nabycia i budowania wyrachowano na Summę Złpol. 142,946, a Kommissyia w zdaniu sprawy, nie taiąc zachodzić mogących trudności i znowu staraiąc się wskazać iakby koszt ten zmnieyszyć można, podała drugi proiekt, ażeby nie tykaiąc bogatych kramów w tey samey linii i mieyscu iak dotąd stoią kramy żelazne, nową budowę wystawić w którym razie wydatki na Złp. 130785 wyrachowano, z uwagą, iż tym sposobem dzisieyszy dochód z kramów nie ginąłby wcale, owszemby czynszami z nowych sklepów powiększonym został. Zresztą co do funduszu przedstawiono dwie deklaracyie Kupców, z których iedną oświadczyli złożyć przy zaczęciu budowy kwotę Złp. 10,000, a po skończeniu dzieła resztę Summy, iakaby do wyrównania iedney trzeciey części całego kosztu potrzebną się bydź okazała, z zastrzeżeniem iednak iżby od pozostałych dwóch trzecich części Rząd raz na zawsze ustanowionym czyńszem kontentował się, który życzyli sobie mieć naprzód ustanowionym. — W drugiey zaś oświadczyli chęć murowania własnym kosztem 22 sklepów w mieyscu dzisieyszych żelaznych kramów, pod warunkami iednak ażeby do żadney opłaty oprócz dymowego pociąganemi z tych sklepów nie byli, tudzież ażeby Rząd odstąpił dzisieyszego kilkotysięcznego dochodu i przyznał im niezaprzeczone tych realności dziedzictwo.

Operat ten Kommissyi rozważywszy, gdy w nim Senat nie znalazł ustaloney opinii względem mieysca, w któremby gmach ten wystawić należało, względem sposobu zastąpienia potrzebnego kosztu, ani nakoniec wykazu ściśle obrachowanego, zwłaszcza że w anszlagach wypuszczono wartość murowego materyiału, mniemaiąc, iż ten może bydź bezpłatnie z porozbieranych gmachów użytym, nie mogąc nadto przyiąć proiektu ciągnącego za sobą utratę kilku tysięcy Złp. dziś do Skarbu corocznie wpływaiących, postanowił powtórną zesłać Kommissyią wcelu naradzenia się tak co do obrania mieysca, w którémby gmach ten wystawić należało, iakoteż środków ułatwienia zachodzących trudności i obrachowania dokładnego kosztów. Kommissyia ta uznała za nayprzyzwoitsze taki nadać proiektowaney budowie kierunek, iżby iedną linia bogatych kramów była zostawioną, druga zaś od strony Sukiennic była rozebraną, dla zostawienia ulicy pomiędzy Sukiennicami a sklepami Kupieckiemi; koszt ścisley obrachowany wykazano w kwocie Złp. 171,519. Co się zaś tycze funduszów wezwane od Kommissyi członki kongregacyi Kupieckiey oswiadczyły iż gotowi są złozyć 4 letni procent zgóry od wyłożyć się maiącego kapitału, to iest: Złp. 36,000 tytułem wkupnego, od reszty zaś Summy na budowę tę przeznaczoney procent po 5 od 100 tytułem czyńszu opłacać ofiaruią, zastrzegaiąc ażeby czynsz ten nie był nigdy podwyższonym, a sklepy daiącym wkupne na wieczne czasy w posiadanie oddane z prawem zbywania bez obowiązku opłacania Laudemialnego procentu. Wywód powyższy przekona zapewne każdego

iż Senat nie spuścił z oka ważnego przedmiotu, który w nadesłanym przy odezwie JW. Prezyduiącego z d. 14 Grudnia r. b. Nr. 47 głosie JW. Jana Nepomucyna Gielg Repr: G. VII. M. Krakowa przypomnianym został. Lecz niedostateczność funduszu iest na przeszkodzie; iedynym albowiem mogą bydź Summy tak zwane Laudemiów Mieyskich, które nie tylko, iż wyrachowaney kwoty na budowę potrzebney nie wynoszą, ale nadto stósownie do Art: 3 Prawa Seymowego z d. 15 Grudnia 1818 r. zapadłego, buduiącym domy nowe lub reparuiącym spustoszałe wypożyczonemi zostały na pewną liczbę lat przed których upłynieniem nie można ich do złożenia kapitałów z obowięzywać, nadto przyięty świeżo plan wystawienia facyaty Sukiennic wymaga, ażeby dwie te budowy odpowiadały sobie równie iak ogólnemu planowi upięknienia Miasta, zwłaszcza że proiektowane przez powtórną Kommissyią wysunięcie sklepów nie zdaie się bydź do tego zamiaru stósownem, uszczuplaiąc placu Sukiennice otaczaiącego, a który nie mało przyczynia się do piękności Miasta.

Temi przeto uwagami zastanowiony Senat, lubo czuie ile przywiedzenie do skutku proiektowaney budowy sklepów iest pożądanym, z względu zwłaszcza bezpieczeństwa handluiących i usunięcia z pośrodka Miasta nieforemnych, a po większey części siłą czasu ku upadkowi nachylonych kramów drewnianych, nie może iednak przedsiębrać dzieła, którego wykonanie tylu ieszcze trudnościom podlega, lękaiąc się ażeby pośpiechem nie wystawił tak ważney z wielu względów budowy na niedoskonałości łatwo postrzeżonemi, ale nie łatwo przebaczonemi bydź mogące. Rozumie zaś, iż oparty na uchwaloney w obecnym Zgromadzeniu Reprezentantów ustawie, względem sposobów zaymowania własności prywatney na użytek publiczny potrafi znaleść łatwieysze środki ułożenia się z właścicielami kramów, któreby znieść lub włączyć w proiektowaną budowę wypadało, a tym samym usunięcia przeszkod do wykonania dzieła na zawadzie będących, a wstrzymuiąc, się ieszcze od dania w tey mierze żądaney inicyatywy, zdoła nienaydłużey przygotować proiekt, wszystkim razem celom odpowiadaiący.

(Dalszy ciąg w następuiącym Nrze.)

Leon *Chwalibogowski*,
Sekretarz Seymowy.

Z Paryża d. 13 Marca.

Izba Parów zaczęła roztrząsać ustawę o dziennikach i doszła iuż do 4go artykułu.

Izba Deputowanych trudni się ciągle budżetem, co iednak często przerywaią uboczne rzeczy, iak n. p. prośby i t. d. i daia powód do żywych sporów.

Onegday rzucano znowu podczas missyi szmermele do kościoła S. Eustachego, przez co iednak nabożeństwo nie było przerwane. Przy wyyściu z kościoła ponowione zostały obelżywe krzyki. Zandarmerya rozpędziła iednak w krótce tę zgraię. Złechętni krzyczeli potem w liczbie około 200 po ulicach, których żandarmerya ścigała i kilkunastu uwięziła. Wczoray odbyła się w powyższym kościele spokoynie missyia, wyiąwszy tylko, iż kilka szmermelów w kościele wystrzeliło i przy wyyściu słyszeć się dało gwizdanie. Zresztą panuie tu spokoyność.

Dziennik Konstytucyonista został d 11 b. m. zakazany.

Sprawę między Bankierem Lafitte i Hrabiami Montholon, Bertrand i Marchand względem spadku po Bonapartem roztrzygnął sąd pierwszey instancyi wczoray, że testament iest nieważny. Odsądził ich od spadku i na zapłacenie kosztów sądowych skazał. P. Lafitte zaś dozwolił należytość Bonapartego złożyć do depozytu na koszt i niebezpieczeństwo tego, komu przynależy.

Berton nie iest dotąd schwytany, ale ciągle iest ścigany i pewnie z Francyi nie uydzie.

Ministerstwo woienne oznaymić kazało co następuie: — "Ostatnie doniesienia z Angers, Saumur i Tours są tyle zaspakaiaiącemi, ile sobie tylko życzyć można. Buntownicy, gdzie, tylko pokazali się, zostali rozpędzonemi; znaczna ich liczba znayduie się iuż w ręku sprawiedliwości, a reszta iest wyszukiwana. Jeżeli z iedney strony okazało się w tych zdarzeniach szaleństwo i wściekłość, tedy z drugiey okazały się wierność i dobry duch woyska. Rzetelni ludzie nie maią się przyczyny obawiać tych buntowniczych usiłowań, iako ostatnich wysileń w zasobie zostaiącego stronnictwa. Woysko czuwa nad bezpieczeństwem publicznem; zna one swoie obowiązki i ich dopełnia."

Jenerał Donadieu stanął niedawno w mundurze przed Królem. "Z ukontentowaniem (rzekł Monarcha) widzę WPana w jeneralskim ubiorze." "N. Panie! (odpowie Donadieu) zawsze dla bronienia Burbonów przeciw fakcyi używam boiowego ubioru; iutro iako deputowany pokażę się w sukni cywilney."

W tych dniach wystawiony znowu został na kilku tuteyszych teatrach Swiętoszek Moliera, i oddawna komedyią nie była z tak hucznemi oklaskami przyiętą iak ta.

Minister spraw zagranicznych dał d. 10 wielki obiad, na którym oprócz Posłów, znaydował się także Rossyyski Jenerał Hr. Woronców, który za kilka dni powraca ztąd do Petersburga.

Przyiacielowi ludzkości konsulowi Francuzkiemu, P. Pouqueville, udało się wyiednać u Jussuf Baszy uwolnienie młodego Greka, nazwiskiem Peroglos, który uczył się w Paryżu medycyny, wydoktorował i naturalizacyią otrzymał, lecz w drodze z Missolungi do Zante dostał się w niewolą Turecką i dwie rany od postrzałów poniosł, z których spodziewa się na łonie swey rodziny na Zante, gdzie znayduie się teraz, wygoić.

Z Londynu d. 15 Marca.

Bil względem zamiany 5cio procentowych papierów na 4 został przez obie izby przyięty. Głównym zarzutem opozycyi było: że przy utworzeniu tych papierów przyrzeczono, iż poty nie będą zmienione, poki z narodowego długu nie będzie 25 mill: Fs. spłaconych. Na co Ministrowie odpowiedzieli, iż od Amerykańskiey woyny do r. 1793 spłaconych zostało 10 mill. a od 1816 r. 19 mill. — D. 11 wniosł kanclerz skarbowy do izby niższey bil dla utworzenia funduszu na wsparcie nie mogących pracować urzędników, przez co dozna kray znaczney ulgi w wydatkach. Od pensyy przechodzących 100 Fs. odciągnionych będzie po 5 od sta, a od mnieyszych po 2 1/2. Przy Dworze ma także bydź 30,000 Fs. oszczędzonych, które nie wniydą do kassy Królewskiey, ale kraiowey.

Tym sposobem spodziewane iest uzyskanie rocznie przeszło 200,000 Fs. Urzędnicy, którzy 60 lat przesłużyli, otrzymaią całkowitą pensyią, ci zaś, którzy 5 lat tylko 12tą część. — D. 13 prośba od niższey Kanady, że nie wolno iey swoiego zboża do Anglii wprowadzać, a potrzeb swoich zkąd innąd brać, iak tylko z Anglii, dała powod do nieiakich sporów. P. Coffin mniemał, iż należy odstąpić Kanady, ponieważ kosztuie nas rocznie półtora milliona, a przynosi tylko 500 Fs. Mieszkańcy oszukuią nas, sprzedaią nam Amerykańskie drzewo i zboże za Kandyyskie. — P. Smith: właśnie przez uczynioną ulgę stanie się Kanada dla nas użyteczną i nie będzie potrzeby utrzymywania tam tyle woyska, dla zasłonienia iey wczasie woyny przeciw Ziednoczonem Stanom.

Na aukcyi w Londynie ieden z bogatych baronów kupił perukę za 200 Fs. która nie dy należała do sławnego Jorik (Sterne.)

Z Kanterbury piszą, iż morze d. 5 b. m. odstąpiło o milę daley od brzegu, niżeli okażuią znaki nayniższey wody podczas porownań dnia z nocą. Ubytek wody trwał przeszło 3 godziny, podczas którego wydobyto wiele szczątków z rozbitych okrętow, kotwic i rzadkich od niezliczonych lat wodą pokrytych rzeczy.

W Szkocyi docieczono, że czarny torf tyle wydaie i dobrego gazu, ile kamienne węgle, i niema tak przeciwnego odoru iak z węgli. Wyciągniona z niego smoła przydatną iest do wielu celów, a pozostałe węgle użytemi bydź ieszcze mogą do opału.

Z Włoch d. 3 Marca.

Trzęsienie ziemi d. 19 Lutego w Sabaudyi nadzwyczayną sprawiło trwogę; ponieważ własnie podczas czterdziestogodzinnego nabożeństwa nastąpiło. We wsi Jenne, gdy kaznodzieia wymawiał słowa: "Chwieiemy się między Niebem i ziemią, zdawało się sklepienie kościoła otwierać, opadł z niego grad wapną i kamieni. Liczne zgromadzenie rzuciło się z krzykiem do drzwi i kilka osób w natłoku skaliczonych zostało. W La Motte-Servolex zapowiadał pleban parafianom, iż ieżeli nie będą czynić pokuty, spotka ich kara Boża, i w tey chwili zachwiał się kosciół. Słuchacze padli na kolana i błagali o przebaczenie grzechów. W Kollegium Chambery przypominał kaznodzieia słuchaczom, iż śmierć nagle i w tey nawet chwili nastąpić może; w tem zatrząsł się kościoł i sklepienie zdawało się walić. Słuchacze uciekali z krzykiem do drzwi.

Podług naynowszych doniesień z Neapolu, Wezuwiusz, który podczas trzęsień ziemi d. 19 rozpoczął swoie wyrzuty, zaprzestał ie d. 28 Lutego o godzinie 5 z rana. Lawa osiadła, a popioł fioletowey farby padał na wzor deszcza na okolice Portici i Torrę del Greco.

W prowincyi Basilicata w dwóch mieyscach (Laurenzano i Calvello) zaszły d. 3 i 10 z. m. niespokoyne poruszenia i nieposłuszeństwa względem władz, do których iednak niewiele wchodziło ludzi i w krótce przez siłę woyskową uwięzieniem hersztów uspokoione zostały. Król Neapolitański nakazał wyrokiem z d. 18 Lutego niektóre woyskowe rozporządzenia względem tych powiatów.

Do Rzymu powrócił z Egiptu sławny Chemik rodem z Pergola w państwie kościelnym, P. Baffi. Otrzymał on od

Wicekróla Egiptu w nagrodę wynalezienia sposobu robienia saletry bez ognia, tylko przy samem upale słońca, 100,000 szkułów i tytuł Beja. Przed iego odkryciem kosztowa Wicekróla każdy cetnar saletry 10 szkułów, a podług nowego sposobu robienia kosztuie tylko 1 szkudę. Założona przez P. Baffi na wielkim placu w Memfis fabryka dostarczyła w r. zeszłym 3500 cetnarów saletry. Tenże Chemik przywiozł wiadomość, że Wicekról sprowadził z wewnątrz Afryki 2000 Murzynów, którzy ćwiczonemi teraz są na sposób Europeyski.

Podług listów z Ankony przybył tam z Korfu na okręcie swey rodziny Hr. Capodistrias, syn Rossyyskiego Ministra. Okręt ten odbył iuż kilka razy podróż z wysp Jońskich do Włoch i na powrót. Teraz popłynąć ma prosto do Morei. Cel tych podróży iest taiemnicą; domyślaią się tylko, iż tycze się sprawy Greków.

Lubo klasztory góry Atos okupiły się 500 kiesami, napadnionemi iednak zostały, podług Spektatora Smierneńskiego od 4000 Turków, którzy 4 klasztory zburzyli, młodych uzbroionych Mnichów pozabiiali, starych tylko oszczędziwszy. Potem 500 ostatnich opuścili świętą tę górę, odpłynąwszy z kościelnemi srebrami. Z Hydry chciały także maiętne rodziny z swoiemi bogactwami na 20 okrętach do Europy odpłynąć; ale lud nie dopuścił.

Z Madrytu d. 1 Marca.

Dziś otworzył Król posiedzenia zwyczaynych Stanów następuiącą z tronu mową:

„Mci Panowie Deputowani! Uroczyste otworzenie posiedzeń nowego prawodawczego zgromadzenia iest nader dla mnie przyiemnem, i przekonany iestem, że także dla całego narodu będzie, który tak godnie reprezentuiecie. Jest one nowym dowodem istnienia konstytucyynego rządu, bezpieczeństwa i zaufania z iakiem na zakreśloney drodze postępuiemy. W upłynionych dwóch latach konstytucyynego odrodzenia nie zbywało na nierozsądnych, którzy nie uznaiąc mocy czasu i rzeczy usiłowali zmięszać porządek i spokoyność; lecz odznaczaiący się swoiemi uczuciami i statecznością naród Hiszpański słusznie życzyć sobie może szczęścia, iż zniszczył rozmaite te zamachy i dał rzadki przykład w dzieiach narodów. — Stosunki z obcemi Mocarstwami wystawiaią nam widok trwałego pokoiu, i z ukontentowaniem zapewnić mogę Stany, że wszystkie przeciwne wieści, które złechętni w celu iedynie odurzenia nierozsądnych, zatrwożenia słabych i wzniecenia niezgody rozpuszczaią, są bez żadney zasady. — Wewnętrzny stan kraiu nie wystawia ieszcze znakomitych ulepszeń; z tem wszystkiem rząd ile w iego było mocy, starał się podźwignąć przemysł i handel. Ministrowie zdadzą wam o wszystkiem obszerniey sprawę. Stany, iak się spodziewam, utwierdzą dobro kraiu, związki łączące wszystkie klassy kraiu ściśley spoią, i ze mną wolność i chwałę oyczyzny zapewnią."

Prezes Stanów, Jenerał Riego odpowiedział na mowę Króla iak następuie:

N. Panie! Słysząc z ust samego W. K. Mci o położeniu źrodła bogactw publicznych, wewnętrznego porządku kraiu i iego stosunków z zagranicznemi Mocarstwami, zdaie się, iż możemy się oddać naypochlebnieyszem przyszłości nadzieiom. Tymczasem otaczaiące nas przy-

kre okoliczności, powtarzane zamachy nieprzyiaciół wolności, i opor, który każdey zmianie zwykł towarzyszyć od tych nawet, którzy nie są przeciw reformie, wymagaią koniecznie naywiększey wytrwałości i mocy dla ustalenia teraźnieyszego politycznego systematu. Dla ukończenia rozpoczętych ulepszeń potrzeba dzielną ręką usunąć zawady. Stany, N. Panie, starać się nieustannie będą uprzątnąć te zawady i wezmą to wszystko pod rozwagę, co im W. K. M. podasz. Scisło z W. K. M. połączone spodziewaią się ustalić na zawsze wolność ludu Hiszpańskiego. Podnosząc tym sposobem naród do stopnia szczęśliwości, do iakiey iest przeznaczony, starać się oraz będą nadać konstytucyynemu tronowi W. K. M. nową świetność i okazać całemu światu: iż prawdziwa potęga i wielkosc Monarchy zasadza się iedynie i tylko na ścisłem wykonaniu ustaw. „

Krol oddalił się z sali przy okrzykach: niech żyią Stany, niech żyie Król konstytucyyny, niech żyie narod Hiszpański! Riego po ukończonym posiedzeniu szedł piechotą do swoiego mieszkania, którego mnostwo ludu przy okrzyku niech żyie! odprowadziło.

Liczba członków zwyczaynych Stanów wynosi 145, pomiędzy któremi ieden biskup i 12 innych xięży, 18 patronów, 5 członkow uniwersytetow, 23 woyskowych, 5 lekarzów, &c.

Mamy iuż nowe Ministeryium z następuiących osób złożone:

Martinez de la Rosa, Ministrem spraw zagranicznych; Jozef Altamira spraw wewnętrznych; Manuel de la Bodega, były deputowany od Limy, osad; Filip de Sierra Pambley skarbu; Brygadyier Balanzat woiennym; Brygadyier Romorate morskim; Mikołay Gareli sprawiedliwości.

Rodzina Królewska wyiedzie d. 11 b. m. do Araniuez.

Kupcy Kadyxcy podali Stanom dwa przełożenia: iedno tyczy się utworzenia tam wolnego portu, ponieważ położenie miasta bardzo dogodnem iest na skład Europeyskich towarów; drugie przedsiewzięcie iak naysurowszych środkow przeciw przemycaniu towarów.

Płace wyższych urzędników znacznie zmnieyszone bydź maią, ponieważ stan skarbu koniecznie tego wymaga; naywiększe pensyie przechodzić nie maią 40,000 realów; deputowani, którzy dotąd tyleż w codzienney płacy pobierali, chcą na połowie przestać.

Stolica S. nie chce przyiąć summy, którą Stany za okup dyspens oznaczyły.

— D. 3. —

Zdaie się że Król cokolwiek zasłabł, ponieważ nie przeieżdżał się dziś podług swoiego zwyczaiu. — Od kilku dni powiększone tu zostały środki bezpieczeństwa, i dla lepszego utrzymania porządku Jenerał Morrillo podzielił Madryt na 12 dywizyy woyskowych.

Jenerał Riego udał się d. 24 z. m. w wieczór do pałacu, z którym Król długo rozmawiał. — Jedno z ulotnych pism pod tytułem: "Bezkoszulowi do Riego„ mieni go bydź nadzieią i chwałą oyczyzny.

Pomimo zakazu patryiotycznych zgromadzeń, klub Fontanny odbywa ciągle posiedzenia swoie i zbiera składki, rozdaiąc kartki z wyrazami: "Dla walecznych i dzielnych żołnierzy, którzy pod Riego walczyli, a potem przez rząd ze służby oddalonemi zostali. „ Jedna osoba, ktorey takową podano kart-

kę, podarła ią i rzuciła w oczy zbieraiącego składki. Natychmiast rzuciła się na nią cała kupa, i tak dalece kiiami zbiła i zepchała, iż zaniesiona na bliski odwach, w krótce umarła. (A zatem nie woyskowi, iak dziennik Paryzki donosi, popełnili to zabóystwo.)

W Rzymie leży 2541 gotowych pism dla duchowieństwa Hiszpańskiego, które bez opłaty kancellaryi nie maią bydź wydane.

Do Stanów portugalskich wniesiona została prośba od duchowienstwa, szlachty i ludu pewnego miasteczka. Deputowany Barata uczynił z tego powodu wniosek, aby używanie tytułów duchowieństwo, szlachta i lud, iako oznaczaiące w brew konstytucyi rożne klassy w narodzie, zabronione zostało. Na wniosek tegoż przekreślony został w konstytucyi artykuł, tyczący się opłat sądowych, gdyż wybieranie takowych opłat nie przystoi powadze sędziów. — W Lizbonie spalił lud publicznie kilka Nrów czasowego pisma: "Patryiota." Obwiniano bowiem iego wydawcę Sandowal, iż podniecał nieład, w celu obrzydzenia konstytucyi. Gdyby się był dostał w ręce ludu, byłby zapewne zginął.

Z Nowegoiorku d. 19 Lutego.

Odebraliśmy tu wiadomość z południowey Ameryki, iż cały iężyk ziemi Pauama ogłosił się niepodległym. Cała ta rewolucyia ukończyła się d. 28 Listopada podczas niebytności Hiszpańskiego Jenerała Cruz Maurgeon.

Pomiędzy Jndyyskiemi szczepami Cherokesów i Osages zachodzi krwawa woyna. Pierwsi przezwyciężywszy drugich, zabrali wiele męszczyzn, kobiet i dzieci, pozabiiali i czaski ich do domów przynieśli, i wielką uroczystością to zwycięztwo obchodzili.

Z Port-au-Prince na Hayti pod d. 24 Stycznia piszą, że przybyła tam deputacyia od mieszkańców St. Domingo z prośbą do Prezydenta Boyer, aby obiął rządy nad byłą tą częścią Hiszpańską i przyłączył ią do swych posiadłości. Boyer miał przychylić się do tey prośby i czynić przygotowania do obięcia nowego tego nabycia, przez które cała wyspa dostanie się pod iego panowanie.

Stan Chili ulepszył się od nieiakiego czasu znacznie; udało się bowiem tey Rzczypltey spłacić dziesiątą część swego długu, i spodziewać się z pewnością można, że i reszta długu w krótce spłaconą zostanie. Okoliczność ta zasługuie na tem większe zadziwienie, że wyprawa przeciw Peru nie mało rząd kosztowała.

Z Kandyi (na wyspie Kreta) dnia 4 Lutego.

Urządzenie naszey wyspy uzupełnia się zwolna. Woyskowe dowództwo powierzone zostało Michałowi Komnenemu Aphentale. Za swoim tu d. 18 Listopada przybyciem wydał odezwę, w którey między innemi wyraził: "Waleczni Kretenczykowie! Z naywiększą radością wstąpiłem na ziemię, która tak długo słynęła z mądrych ustaw Minosa. Cała Europa zwraca na nas oczy, połączcie się więc około mnie! &c." — Odznaczaiący się woyskowi otrzymać maią ordery. Pozostali po poległych woiownikach otrzymaią wsparcie. Ten, który opuści swoie stanowisko, zostanie hańbą okryty i śmiercią ukarany.

DODATEK
DO N^ro 26.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 31 MARCA 1822 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z *Poznania d.* 16 *Marca*.

Dnia 10 b. m. zakończył życie poświęcone usługom oyczyznie w dobrach swoich Manieczki, w Powiecie Szremskim, JW. Józef Wybicki, Senator Woiewoda i były Prezes Sądu Naywyższey Instancyi Królestwa Polskiego. Nazaiutrz ogłosiły dzwony zgon iego miastu naszemu. Imie iego żyie w dzieiach Polski ostatnich czasów.

Z *Austryi d.* 10 *Marca*.

(Z gazety Berlińskiey.)

Na granice nasze przybywaią od kilku dni kupami nieszczęśliwi mieszkańcy z prowincyy Ottomańskich, którzy przed mieczem Turków uciekaią. Władze nasze dla przepełnienia niemi nagranicznych wsiów, zapytuią się rządu względem dalszego postępowania. Nad Donaiem mnostwo znayduie się Turków. Do Ruszczuka przybyło z Stambułu wiele dział i ammunicyi, a pod Sylistryią 13,000 Azyianów, którzy przeprawili się zaraz za Dunay. Mowią, że to tylko iest cząstka idącego z Adryianopola woyska. Droga ich oznaczona iest rabunkiem i spustoszeniem. — W Bessarabii woyska Rossyyskie zmieniły swoie stanowiska, oczem iednak dla przeciętego związku nie mamy dokładney wiadomości.

Arcyxiąże Karól odstąpił 30,000 Zr. w kon: M. roczney pensyi i na 66 koni furażu, które iako gubernator Niderlandów pobierał. N. Cesarz przyiął łaskawie patryiotyczny ten czyn Wysokiego swoiego Brata, przez co skarbowi znaczny ubędzie wydatek.

Nadworny Rzeźbiarz, Professor Zauner, rodem z Tyrolu, umarł d. 3 b. m. Posąg Cesarza Józefa na koniu czyni go nieśmiertelnym.

Z *Minchen d.* 13 *Marca*.

Wczoray przybył tu powracaiący z Włoch Xże Saski Jan.

Korzyści, iakie Ministeryium nasze z utworzenia banku narodowego wystawia są: 1) Ułatwienie obiegu pieniędzy; 2) użycie martwych kapitałow, 3) tańszey pożyczki na wsparcie rolnictwa i przemysłu, 4) zmnieyszenie wywozu z kraiu pieniędzy; 5) ożywienie ducha narodowego; 6) ułatwienie nadzwyczaynych sposobów, ktorych kassa umorzenia długu kraiowego potrzebować może.

Z *Stambułu d.* 10 *Lutego*.

Hr. Lützów, Ces. Austryiacki poseł, podał w tych dniach Porcie powtorną notę, w którey w imieniu swoiego Dworu donosi, że odpowiednia nota Ross-

Effendego z d. 2 Grudnia nie zaspokoiła Rossyi, i że Dwór Austryiacki napomina Portę, aby wszystkie warunki Rossyyskiego ultimatum bezwarunkowo przyięła, inaczey N. Cesarz Austryiacki zmuszony zostanie cofnąć swoie pośrednictwo. Oświadczenie to sprawiło tu wielkie wrażenie i niespokoyność w Pera.

Olbrzymie nasze miasto otoczone iest na około woyskami, które licznie z Azyi nadciągaią, a przecież panuie w niem spokoyność. Do Adryianopola i nad Dunay udały się trzy wielkie korpusy. Wielu zaczena wierzyć, iż rząd po wysłaniu ztąd części Janczarów do wielu okolic, a może i nad Dunay, przedsięwezmie reformę niespokoynych tu ort Janczarów.

Powstałem wyspom na Archipelagu kazała Porta potrzeci raz oświadczyć przebaczenie; ale sądzą, że nadaremnie.

Z Korfu d 9 Lutego.

Nakazane tu zostało rozbroienie mieszkańców, i na sprzeciwiaiących się temu rozporządzeniu naznaczono nawet sąd woienny.

Sulioci spalili wszystkie Muzułmańskie wsie w Czamurii (Chimaera) dla ukarania Bejów, którzy połączyli się na nowo z Churszyd Baszą. (Niedawno pisano, że oni toż samo uczynili.)

Z Morei dowiaduiemy się o ukończeniu urządzenia kraiu, i że P. Lazar Konturiotis z Hydry mianowany został wielkim admirałem. Senat wyznaczył 1 1/2 mill. piastrów na zakupienie 60 woiennych okrętów.

Z Wenecyi d. 2 Marca.

Z Alexandryi donoszą, że pomiędzy Wechabitami zachodzą wielkie poruszenia, i że przy nich znayduie się ajent Perski. Wicekról Egiptu odwołał swoiego syna z Nubii i chce woyska swoie zgromadzić dla działania wedle okoliczności. Pod Alexandryią zebrał wiele woyska, gdzie tymczasem przybyli z Hydry Grecy posłańcy z nowemi propozycyiami. Kilkanaście Barbaryyskich okrętów przybyło pod brzegi Egipskie, dla złączenia się z eskadrą Wicekróla. Zachorował on niebezpiecznie i ieszcze nie wyzdrowiał.

Parowy statek, który codziennie przychodzi z Tryiestu do naszego miasta, odbywa tę podróż w 9 godzinach. — Literatura nasza nie iest tak płodną iak Niemiecka; tam każda gazeta zawiera doniesienie o nowo wyszłych dziełach, nasza zaś od 1go Stycznia do dnia dzisieyszego doniosła tylko o wyszłym kalendarzyku stanu prowincyy państwa Cesarskiego, 4 innych kalendarzach, 6tey części kazan sławnego Oyca Da Loiano, o Thesauri Sacerdotum et Clericorum i Uwagach o życiu Nayświętszey Panny Maryi.

Z Tryiestu d 3 Marca.

Podług listów z Liworna chcą Grecy północney Ameryce ustąpić dogodne mieysce na port, ieżeli im przyślą dobrze osadzoną eskadrę, któraby pod banderą Grecką działała. Dawnieyszem staraniem Ziednoczonych Stanów uzyskania podobnego mieysca nad morzem śródziemnem, przeszkądzać zawsze mieli Anglicy.

Z Odessy d. 21 Lutego.

Dowiaduiemy się z Petersburga, że Jenerał Marg. Ribaupiere mianowany został ieneralnym płatnikiem woyska.

Pogłoska czyni nam nadzieię, że w przyszłym miesiącu zobaczemy w okolicach naszych N. Cesarza naszego i Ce-

sarzową Matkę. — Od trzech tygodni zawierane są kontrakty na wielkie dostawy dla woyska. — W Mikołaiowie uzbraiana iest wyprawa, która przeznaczoną bydź się zdaie do zabrania lądowego woyska.

— D. 25. —

Dla sprawy ludzkości otwieraią się pomyślne widoki. Dowiaduiemy się z Petersburga pod d. 18 b. m. że Szanowny nasz Monarcha wysłał Kawalera i Senatora Tatiszef do Wiednia (iak mówią) z zleceniem proszenia Dworu Austryiackiego w przyiacielskim sposobie o prędkie oświadczenie, iaką przybierze postawę przy wybuchnieniu kroków nie przyiacielskich. O układach z Portą nie ma iuż więcey mowy. W nocie, którą Wysoki nasz Monarcha wydał, miał oświadczyć: "że uymuie się za świętą sprawą Greków." Pobyt P. Tatiszefa w Wiedniu nie będzie zapewne długi.

Z Hagi d 16 Marca.

Burze poczyniły w groblach kraiu naszego wielkie szkody. D. 11 pod Katwik rozbił się Angielski bryg, którego ludu pomimo naywiększey usilności dla wzburzonego morza niepodobna było wyratować.

Wczoray podany został drugiey izbie Stanów proiekt do ustawy znoszącey opłatę od soli i cukru. Względem wielu prośb o zabronienie wprowadzania zagranicznego zboża, zdana teyże izbie sprawa została.

Przybyły w tey chwili z Paryża znakomity podróżny, zapewnia, iż tam mniey, niżeli tu mówią o tamteyszych zaburzeniach.

Xże Bentheim podczas swoiego tu bawienia sprzedał mianą w naszem Królestwie wieś; główney iednak sprawy o wynagrodzenie za zniesienie należącey dawniey do niego opłaty od żeglugi Reńskiey, nie ukończył.

Od brzegów Menu d. 17 Marca.

Dawniey Baden, Wirtemberg i Hohenzollern wyprowadzały do Francyi rocznie do 40,000 opaśnych wołów i wiele innego bydła; teraz to ustało, ponieważ we Francyi nałożone iest cło od wołu po 30, a od krowy po 18 Fr.

W Capelle, wsi niedaleko Herzogenbusch, znaleziono przy kopaniu fundamentu spód okrętu. Ma bydź przeszło 60 stóp długi, a 16 szeroki. Znawcy nie mogą oznaczyć czasu iego budowy. Trudno zgadnąć iakim sposobem się tam dostał, ale widać, że długo pod ziemią leżał i może od okropney powodzi r. 1421.

Xciu Michałowi Suzzo nie miano dozwolić przeiazdu przez kraię Austryiackie, i gdy przyiechał do Brynu odebrał rozkaz udania się na mieszkanie do Gorycyi.

Xże Canino (Lucyan Bonaparte) przeiechał d. 11 b. m. z synem swoim pod nazwiskiem Barona Musignano przez Frankfort do Bruxelli, gdzie syn iego zaślubi naystarszą córkę Hrabiny Survilliers (Jozefowey Bonapate.)

Rząd W. Xięstwa Weimarskiego układa się teraz z Dworem Elektora Heskiego o dostawienie za niego kontyngensu do woyska związkowego w ieździe i piechocie. Elektor, zapewne z tego powodu wystawia ieszcze pułk iazdy.

Do Sabaudyi zabroniono surowo wprowadzenia Xiążek, gazet, a nawet mapp.

Z Sztokólmu d. 12 Marca.

Królewic Następca tronu poiechał

wczoray w towarzystwie Marszałka swoiego, Hr. Posse, i kilku adjutantów od głównego swoiego sztabu, do Upsali.

Professor Dupin w Paryżu i Intendent przy muzeum banku w Londynie Robert Brown mianowanemi są członkami tuteyszey akademii nauk.

Lubo Cesarz Marokański wyiechać kazał Konsulowi naszemu Gräberg z Tangeru, nie pochodzi to iednak z nieprzyiaźni względem Dworu naszego, ale z osobistey urazy Cesarza do konsula. Ostatni powraca do Szwecyi dla zdania sprawy z swoiego postępowania.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę d. 31 dana będzie po drugi raz Opera w 3 aktach: Paweł Wirginia.

DONIESIENIA.

W Handlu bławatnym Markusfelda na Kaźmierzu za mostem Stradomskim pod Nr. 156 w Dworku JP. Januszewskiego, znayduią się w tych dniach nadeszłe prawdziwe Bagdadzkie chustki i szale w różnych kolorach, z któremi ten handel poleca się Prześwietney Publiczności za naypomiernieyszą cenę.

Podaie się do wiadomosci, że od dnia 15go Marca do ostniego Kwietnia r. b. są do sprzedania w Ogrodzie Botanicznym Drzewka i Krzewy różne kłąbowe, których specyfikacyia wraz z ceną znayduie się na osobney karcie na drzwiach Domu Obserwacynego w Ogrodzie Botanicznym, gdzie takze i chęć kupna maiący zgłosić się raczą.

Wieś Piotrkowice wielkie, w obwodzie Miechowskim, milę iednę od Proszowic, a trzy od Krakowa, leżące są do sprzedania lub wydzierżawienia od S. Jana, ktoby chciał takowe nabydź ma się udadź na Sławkowską ulicę, pod Nrem 415 na pierwsze piętro.

We Dworze wsi Przemykowa, są do sprzedania za bardzo mierną cenę byczki tyrolskie i owce w gatunku znacznie poprawnym dobrze przezimowane i do chowania zdatne z jagniętami lub bez jagniąt.

W Krakowie przy głównym Rynku, w Domu pod Nr. 453 na drugiem piętrze dnia 15 Kwietnia b. r. i następnych z rana od godziny 9 do 12, zaś po południu od 3 do 6 odbędzie się publiczna licytacyia za gotową zaraz zapłatę w kurant monecie, prócz rubli karbowanych, lub wytartych Rossyyskich bez przyymowania ich? srebra stołowego, w ostatnim fasonie, fortepianu wielkiego, zegarów, luster, kommód, kanap, krzeseł, bielizny stołowey, porcellan, szkła, naczyń kuchennych i innych. Życzących sobie wprzód srebro zobaczyć, każdego dnia w mieyscu wyżey wyrażonym przed południem, o 11 godzinie takoweż wystawionym będzie. — W Krakowie d. 15 Marca 1822 r.

Skorczyński, Kom. Sąd.

U niżey podpisanego przy ulicy Szewskiey pod liczbą 351 w mieście Krakowie znayduią się włoki do łowienia ryb, które za mierną cenę dostać można każdego czasu.

Mikołay Kieczeński.